

EL SOMNI DE FIVALLER

Ha mort el rey en Ferrán!
¡mala sort per sa nissaga!
De ponent ni gent ni vent,
¡y 'l dugué una ponentada!

¡Ha mort el rey en Ferrán!
plena d' ódi duya l' ánima!
Ha mort abofetejat
per Barcelona indignada.

Quan el prenía la mort
la veu d' en Benet tronava
—Jo la corona 't posi
tu m' has presa la tiara.

L' obra de tots dos en Casp
be tindrà son terme á Xátiva,
que dringa y bot impacient
el punyal dels Trastamaras.

Ta quarta generació
no durá rey al garlanda,
las matzinas y 'ls punyals
acabarán ta nissaga.

Lladres de coronas som,
 ¡Recórdat de Casp y esgláyat!
 el llás del crim no es trencat,
 agarrota encar la pátria.

Home ingrat, rey estranger,
 tremola pél regne y l' ánima,
 que á Penyiscola hi so jo
 y 'l comte d' Urgell á Xátiva.

Ha mort el rey en Ferràn
 á la vila de Igualada,
 Fivaller resa á sos peus,
 resa pel rey y la pátria.

Si sabés sa confessió
 molt més resaria encara;
 que deu costá d' obrí 'l cel
 pels lladres d' una nissaga.

Cap á Poblet á enterrar
 el portan clergues y frares;
 va al darrera en Fivaller
 ab la gramalla endolada.

Al sé' enfront del monastir
 va semblar que trontollava
 y costavan de voltar
 dalt del cloquer las campanas.

Grinyolant s' obrí 'l portal,
 cants y resos ressonaren
 y entre 'l fum dels encensers
 van entrá 'l reyal cadavre.

Fivaller agenollat
 segueix son res ab veu baixa:
 un parenostre pél Rey
 un parenostre á la pátria.

De sobte un nuvol d' encéns
emboyrá 'ls altars é imatjes
y moriren allunyats
cants y resos y campanas.

Clogué 'ls ulls en Fivaller,
tombá sobre 'l pit sa cara
y 's vejé tot sol; tot sol
dintre la esglesia embóyrada!

Tot frontallá al seu voltant.
altars y tombas y estátuas;
el vas buyt del Rey Martí
va tancarse ab sa llosana.

Las estátuas del gran Rey
tot d' un plegat s' animaren;
la de frare àixeca al cel
sas mans de pedra, plegadas.

La de guerrer tremolá
portant la mà sus l' espasa
y 'l drach alat del capell
traqué péls ulls rojas flamas.

Mirant la del Rey Anfos
la d' en Pere va aixecarse;
el punyal de la Unió
en sa má dreta brandava.

Verges y sants dels altars
ab els ulls baixos ploravan
y s' apagaren tot sols
brandons y ciris y llántias.

Un crit de—«á fora 'l traydor!»
sotraqejá l' ara santa;
—«á fora 'l traydor!»—cridant,
se movian las estátuas.

Com cruixit d' ossos y acer
se sentia en las fossanas

y—«á fora 'l traydor»—per tot
com un eco ressonava...

—«Rey Ferran, rey extranger»
ab veu de tró deya en Jaume,
—«no destorbes nostre son,
»fuig de terra catalana.

»Eixa tomba es del d' Urgell
»com ta corona robada.
»¡no vingas á profanar
»el sant repós de ma rassa!

»Feste enllá, cap á ponent,
»ab qui 't vulga y t' enviava,
»tornat, si has de tornar pols,
»pols de terra castellana.»—

Dels ninxos de las parets
guerrers y abats se llevavan;
pél trespol, saltironant,
rebotían las llosanas.

De fora, roncava 'l vent,
el tró péls monts rodolava
y dels pintats finestrals
els llamps mostravan imatjes.

Entre 'l trontoll y 'l brugit
cruixían voltas y arcadas
y com nau que se 'n vá á fons
el monastir gemegava.

Poblet caygué: la impietat
calá 'l foch baix sas arcadas;
la cobdicia llensá 'l crim
á escorcóllar las fossanas.

De Tarragona en la Seu
per vergonya de la pátria,

ossos d' amichs y enemichs
guarda un' urna funeraria.

Com las despullas dels reys
s' han acobladas las rassas,
s' han ajuntat dia y nit,
s' han *barrejat l' oli y l' aygua.*

Mes quan arribe aquell jorn
del que veyém sols l' aubada,
el somni de Fivaller
l' entendrà tota l' Espanya.

